

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

A Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmeivel

Szeredán Sz. András havának 4-dik Napján.

A Hadi Fő Tanátstól költ tudósítás.

A zon végső veszedelem felől, melyet a *Portseny*-nél és *Vajdenynél* táborozó Török seregek Oktob. 7- és 8-dikán szenvedtek vala, és a mellyről már előre jelentés tétetett, a Hadi Szerek Vezére *Hohonlohe* Fejedelem következő közelebb való környül állásokat ir. — Gyakor ízben tudósítatott a Hadi Szerek Vezére arról, hogy *Kara Mustafa*, a lö *Sarku Basa* az ő vezérlése alatt álló 10-ezer emberekre menő néppel, mellyből 7000-en *Vajdenynél*, 3000-en pedig előre *Portsenynél* táboroznak vala, Erdély Országba bé-tsapni szándékozik, és a végre már az utakat is, mellyek a mi határ-széleink felé visznek, meg-jobbíttatta. A Fejedelem el-tökéllé magában az ellenséget el-nem várni, hanem azonnal meg-ütközni

R R R R

ve.e

vele. Ezen igyekezettel Oktob. 5-dikén estve a Syl
 vize mellett lévő táborunkba el-érkeze, és azonnal el-
 rendelé az ütközetet. Annakutánna 6-dikán éjtzaka
 12 Divizio Gyalogokkal Splényitől és az első Oláh
 Regimenttől, 4 Divizio Toskána Húszárokkal és Sza-
 voya Dragonyosokkal, az Oláh vadászokkal és a lo-
 vas önként vállalkozottakkal, öszveséggel 5562 köz-
 emberekkel, a kik 1 hóbitzot, 5 rész szerént hat-
 részfyszerint 3-fontos ágyúkat hordoztak magokkal, út-
 nak indula *Portseny* felé. Mivel tsak egyetlen egy út
 vezet oda, az utat tsak egy oszlopban lehetet követ-
 ni. A Lovasság két tagokba állittatott, és 42 tüzgra
 osztattatott. Oktob. 7-dikén 3 orakor reggel az egész
 fereg a határ-fashoz érkeze. Itten a Vezér pihenni
 való időt engede a legénységnek, és a lovakat meg-
 abrakoltatá. 6 orakor tovább követték útjokat. Elő-
 feregül, melyet a Fejedelem Ur maga vezetett,
Kráy Óbersterrel együtt, 4 Divizio Gyalogok 2 há-
 rom fontos ágyúkkal, 10 tüzg lovasok, a vadászok
 és a lovas szabadosok vétettek. Valamivel hátrább
 szinte 60 lépésnyire következett a nagy fereg, mely-
 6 Divizio Gyalogokbul és 20 tüzg Lovasokbul álla,
 mellyett szint olly távolról 2 Divizio Gyalogok és 12
 tüzg Lovasok követtek. Dél előtt 11 óra felé a *For-*
tseny előtt való Paszszushoz jöve a hol meg-állitá né-
 pét hogy annál hamarabb és rendesebben elő-rohan-
 hasson. Melly kevés minuták alatt meg is történt.
 A leg-közelebb való tábori őr-állók, a kik 300 lovas
 Törökökre számláltatnak, leg-ottan el-űzettettek a mi
 elő-feregünk által; kik is táborjuk felé fordultak,
 mellyből az ellenséges fereg nagy csoportonként a mi
 elő feregünkre töre; de midőn a Hadi Szerek Vezére
 20 tüzg lovasokkal febes ügetéssel ennek segítségére
 szaladott volna és egynehány ágyú-lövéseket is tetet-

te-

tetett volna, hátat fordítanak a Törökök és egész táborjokat a mieinknek oda engedék. A meg-futamodottak egy részént a *Sylen* keresztül, nagyobb részént pedig a második táborba *Vajdeny*hez futának, és 100 holtakat hagyának magok után. A mieink az ütközet-helyen maradának és a Hadi Szerek Vezérétől ütközet rendibe állítatának. Szinte egy óra múlva azután az ellenséges feregnek egyik része nagy kurjogással mindenfelől viszfza-tére; de a mi gyalogságunknak és ágyúinknak tüzelése hirtelen viszfza-kergette őket, a nélkül hogy a kéfzen álló lovaság a hartzra vitettetett volna. Az ellenség viszont *Vajdeny* felé fut.

Ekkor a Hadi Szerek Vézere az ő Gyalogságát a *Paszszus* mellett lévő halmokra szállitá, a Lovaságot a síkra rendelé, lovas és gyalog ör-állókat állitá ki és így az egész éjtzakán tsendeffen meg-állá. 8-dikán reggel a *Simbotini* dombra nyargala, a *Vajdenyi* ellenséges tábornak meg-tekéntése végett, hogy az szerint annál jobban el-rendelhesse az ütközetet. A domb-rol meg-látta, hogy már három nagy ofzlopokban és egy kifsebbikben mi felénk indul vala az ellenség. Az a melly a mi jobbik szárnyunk felé jöve, nagyobbára gyalogságbul, a kifsebbik melly e mellett jár vala és a többi két ofzlopok tsupán lovaságbul állának. Ezek nagy kiáltással bal szárnyunkra törének. A Hadi Szerek Vézere azonnal fegyvert fogata embereinket és fel-ülteté azokat, úgy el-rendelvén őket, hogy mindenütt segetheték egymást. Azomban az ellenség az ő ágyúit elő-hozá, mellyből 4 kifsebbek a lovaságnál és 2 nagyobbak a gyalogságnál valának, és nem távol tőlünk mind ágyúkból mind apró fegyverekből lövete bennünket. Az ágyúk' tüzének semmi foganat. Ja sem volt; de a kifsebb tűzők hathatós volt és el-

R R R R 2

ta-

talált bennünket. A mi ágyúink keményen megfeleltek az ő tűzöknek, úgy hogy egy ellenféges agyú a zonnal ki-vetteté az ő ágyából és fok Törökök el-sének. Mindazáltal mérészen közelgetett az ellenféges fereg és olly szörnyen tüzelle, hogy a Hadi Szerek Vezére egynehány tsúgot lovasainkból hátra vonni kényszerítették. Az által olly igen neki bátorkoda az ellenség, hogy a szélő feregek igen közzel nyomulának, és a hátúfók is előre mozdulának. Ez láttaték azon szempillantásnak, melyben szerentséfsen hartzra lehetne a lovaságot vinni; a Fejedelem Ur tehát trombitát fútat, és nagy erővel külömb-külob egy-mást segítő osztályokkal a lineából ki rohanik, el-éri és egy szempillantásban körül-fogja az egész ellenséges fereget, és olly rettenetes vér-ontást téfszen közöttök, hogy mind azok a kik vitéz lovasainknak kardjától meg-menekedhettek, hírtelen szaladásra adák magokat. Az ütközet helyétől egész *Vajdenyig* tsupa sík mezőség vagyon; minden baj nélkül lehetett tehát a szaladókat üzőbe venni; az út félén tehát még annyán vágattattak-le, hogy az egy mérföldnyire terjedő térséget a holt testek fedezték.

Azomban az első Oláh Regementnek egyik Divizioját, melly *Ketner* Fő Strázsamesternek vezérlése alatt a jobb szárnynak dombján áll val, az ellenséges gyalogság meg-támadta, melly zászlókat szegezett-ki és erősen lövöldözött apró fegyverekből; de *Ketner* Fő Strázsamester az ő embereit ezen gyalogság ellen mozdítá, kik is fegyver-késeikkel az ellenség közzé rohanának, el-vévén zászlóit és nagy kárral meg-szalasztván őket. Az ugyan azon időben az ellenséges lovasággal történt hartzolásnak a volt a foganatja, hogy az egész ellenséges gyalogság el-választaték tőlök, a *Vajdenyi* hídát el-nem érheté többé, és 20 ember-

berig, a kik rabságra adák magokat, nagyobbára levágattaték. A mi gyalog katonáinknak meg-volt parantsolva, hogy a lovafokat, a kik a szaladó ellenséget kergetik vala, renddel kövessék, és ezen parantsolatot olly jól el-követték, hogy estve 5 órakor az egész feregünk az ellenségtől el-hagyatott táborban *Vajdenynél* meg-szálla. — Az ellenségből az ütközet helyén halva találtattak 1500 an; a meg-sebhedteknek száma rá-mégyen szint' annyira; fokban a futók közzül a *Sylen* akartak által-úszni, és benn fuladtak, a feregnek maradványa mindenfelé ugy el-széllýedt és el-szaladt, hogy az egész fereg az által meg-emészttetődött. A Törököknek Vezére *Kara Musztafa* el-nem esett, hanem idején korán el-nyargalt a hartzról; de a *Bin-Bafa Szerafkir, Mayar Mehmet*, a ki a *Portsenyi* fereget vezérlette volt, a holtak között vagyon. Győzödelemnek jeléül jutottak nekünk 2 nagy és 4 kistsiny ágyú a hozzá-tartozandóval együtt, és 30-nál több zászlók. Az ellenségnek mind a két táborjában sok lovak, fegyverek és egyéb készületek prédáltattak fel. A mennyi kenyeret, peszmétet, gabonát, szarvas marhát és juhokat kaptunk, azt mind a népnek és lovaknak tartására szánta a Vezérünk, mind a többi pedig el-osztattatott az emberek között. — A mi veszteségünk 19 emberekből és 9 lovakbul áll. Sebet kaptak *Cseh* és *Intzedi* a Toskána Húszároktul való Fel-Hadnagyok, 39 közemberek, és 25 lovak. A Hadi Szerék Vezére ditséri az öszveséges feregnek vitézségét; kiváltképpen pedig a Szavoya Dragonyos Regiment az által tette magát jelefsé, hogy egy ember sem szállott-le a lóról préda kedvéért.

Eddig talán egy Török fereget sem láthatni Oláhországban, melly szembe szálhatna a mi seregeinkkel mert vagy el-széllýesztettek, vagy a hol vagynak is;

azo-

azokat is annyira meg-vette a félelem, hogy leg-kisebb mozgásra meg-futamodnak. — Hogy a Vörös Toronyi Pafzizusnak tájékaról és kiváltképpen *Rimnik*ről szélllyel verje az ellenséget, a Generál - Strázsamester *Bruglakh* Oktob. 5-diken 3 svadron Toskána Húsfárókkal, 2 Divizio Orofziakkal, Csepi Fő Strázsamester Ur alatt, egy Batalljonnal Beldzsojózótul a Fő Strázsamester *Merkandini* Gróf alatt, és az Oláh szabadosoknak mind a két osztályjaival, 2 ágyúkkal együtt *Kinenyről Rimnik* felé Indula. A szekér - ut az Ólt vizének mentében viszen *Rimnikre*; hogy pedig a meg-határozott napon bizonyosan ott helyben lehessen, rövidebb utat választta a Generális Ur, és az ő feregeit egy gyalog úton az Ólt vizének jobbik partján *Guralotrulujon* kereftül *Kofia* felé vezeté. Mivel a meg-áradt Lotrapatakjáról el-szakadt vólt a híd, a gyalogság a lovasoknak segítségével vitettetett a vizen által, melly idő alatt a két ágyú szélllyel-bontattak és hajókon *Kofia*ig vitettek, holott megint ki-rakattattak. 6-dikan dél után *Kofia*ra érkezének a feregek, a hol egynéhány órák alatt meg-nyugodván, *Kapopiskulujig* folytaták útjokat. Éjfélnélkor 3 feregek küldettek-el, az első melly 100 gyalogokbul és 100 Arnautákból áll vala a Beldzsojózói *Kadelini* Kapitány alatt *Olanestre*, hogy az ellenséges Poterásoknak vezéjére *Babianora* vigyázó szemet tartson, és a mieinknek hátát fedezze; a második, azonként 100 gyalogokbul és 100 Arnautákból álló, az Orofzfélé *Pothurány* Kapitány alatt *Oknára*, hogy a talán 200 emberek számayal bíró ellenséget el-űzze onnan és a fedelmi fő-kafát el-foglalja; a harmadik egy svadron Húsfárókból és 30 Arnautákból álló a Toskána Húsfárók Kapitányja *Simonyi* alatt *Fontinabanulujra*, hogy az ellenségnek útját *Oknárul* el-álja. — A többi

nép-

nép éjféli után 2 órakor indula-meg. Az Arnauták-kommandánsa *Kláin* Fő Strázsamester az elő-sereget vezeté, utánna következze a Fő Hadnagy *Vilhorfszky* Gróf Húszárokkal, hátul járula a gyalogság egy svadron Húszárokkal. Az útazás meg-lehetős béke-séggel méne véghez, azonkívül hogy egynehány-szor ellenséges őrizetekre akadának, mellyek azonnal visszavonák magokat. A Rimnikben lévő ellenség, a ki 500 leg-jobb Török lovasokból, vagy az úgy nevezett *Deli*-kből áll vala, a kémek által meg-tudván a mieinknek közelítését, meg-futamoda, még, minekelőtte a mieink Rimnikhez el-érkeztenek volna. Da a Fő Hadnagy *Vilhorfszky* Gróf és *Kláin* Fő Strázsamester szájára botsátván a lovakat sebes futással a szaladók után sietének az Okna felé vivő úton és a szőlő-hegyeknél útol érek azokat, a hol beléjek' akadának.

(*A többit máskor.*)

A minapi pompának félbe maradt folytatása.

Azomban egy egész ökör vonaték nyársra a Ketskemeti kapu előtt, melly körül dél után nagy volt a tolyongás, mindenik részes akarván a félig fűlt ökörben lenni. Nem távol tőle ingyen mértek bort és ingyen osztogattak kenyeret; körülötte pedig a sok muzikusok és tántzosok vigan mulaták magokat; egy zsiros bundáju parasztot jó kedve tartván, meg, ragad egy trifra öltözetű bubos dámát, és vagy akart vagy sem, meg-járja vele a dudának sípolására a Magyar tántzot. Bé-estvéledvén, a belső városban minden ablakokban, 2, 3's több gyertyák is égének. A híres és roppant épület a granadérok-palotája sok száz gyertyákkal fénylett. Az univerzitás épületje felett a korona sok métsesekkel tündöklött, a középső ablakban következő chronostikon vala írva: Plaudite bonæ artes — VICtrIX aqVILa LVnæ BeL-

BeLgraDVM rapVIt. A város házának kapuja felett fok száz métsesek égének, mellyek győzödelem kapuját formálák, mellyről hoszfzu tsapon folyt-le 50 akóig való veres bor. A két oldalrul a meg hódolt Török tartományoknak tzimerei valának látszatóképpen az ablakokon Ki-rakva, és a torony alatt lévő folyosón nagy betűkkel Jósefnek és a 3 vitéz Vezérjeinknek nevei ragyogának. Egy szoval minden utzákon nappali világosság volt. Mindenütt a fok kurjogatások és vivatok halattak, fok Urak és magános személyek pénzt hánytak a musikával fel s alájáró nép közzé. A Duna parton és a Dunára ki-kötött hajón fok mozgások durrogának és mesterfőges tüzelések tartatának. Így végződött ezen inneplés, a polgári strázsáknak rend-tartása alatt, úgy hogy leg-kifsebb rendetlenség sem történt. Másod este a város' háza előtt még gyönyörűségesebb volt az illuminatzió, hogy sem az előtte való napon, de mivel a hordó már meg-üresedett, a zajgás is meg-szűnt. Mind ezek között a vigfágok között némelly nemes szívvü személyek nem felejtkeztek el a szegényekről. Így p. o. az ide való kalmár Pleyer Ur a Gyulay Regement-jének nevendékjeit a hét választó fejedelmeknek vendég' fogadójában bőven vendégelte; a Hakeri tántz-házban bál tartatott, a mellyből áradott jövedelem azok az özvegyek közzé osztogatott-el, a kiknek férjeik Belgrádnál estenek-el. Ezen háznak birtokosja tulajdon erszényéből 100 forinttal szaporította a summát.

PESTEN N,

Nyomtattatott Patzkó Ferentz' betűivel.